

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เพื่อให้การศึกษา ค้นคว้าเป็นไปตามขั้นตอน ผู้วิจัยจึงกำหนดลำดับหัวข้อเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนร่วม
 - 1.1 ความหมายของการเรียนร่วม
 - 1.2 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม
 - 1.3 ประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนร่วมในประเทศไทย
 - 1.4 รูปแบบของการจัดการเรียนร่วม
 - 1.5 การดำเนินงานจัดการเรียนร่วม
 - 1.6 การบริการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม
 - 1.7 ประเภทของเด็กพิการเรียนร่วม
2. โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลพบุรี
3. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
 - 3.1 การบริหารจัดการเรียนร่วม
 - 3.2 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม
 - 3.3 การประสานเครือข่ายกับผู้ปกครองและชุมชน
4. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
5. การศึกษาวิจัยโดยใช้การจัดกลุ่มสนทนา
 - 5.1 การสนทนากลุ่ม
 - 5.2 การวางแผนการจัดกลุ่มสนทนา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการเรียนร่วม

ความหมายของการเรียนร่วม

ศูนย์การศึกษาแห่งชาติทบวงมหาวิทยาลัย (2529, หน้า 55) ได้ให้ความหมายการเรียนร่วมไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2530, หน้า 16) การเรียนร่วม คือ รูปแบบการจัดการศึกษาแก่เด็กพิการโดยได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้เข้าเรียนในชั้นปกติให้มากที่สุด ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ การปรับตัวทางสังคมเพื่อให้เกิดประสบการณ์โดยตรงและสามารถนำไปพัฒนาตนเองได้

บาทหลวงจรัล ทองปิยะภูมิ (2531, หน้า 60) กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วมคือ การ “ผสมผสานกัน” ของการศึกษาภาคปกติกับการศึกษาพิเศษ การบริหารโรงเรียนในโครงการเรียนร่วม จึงไม่ใช่การบริหารโรงเรียนปกติที่มีเด็กพิเศษมาฝากปนอยู่ในโรงเรียน แต่การบริหารโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมจะต้องเป็นการรับเอาคุณค่า ปรัชญา หลักการ และกลวิธีการศึกษาพิเศษ เข้ามาประสมประสานกับศาสตร์และศิลป์ของการบริหารโรงเรียนปกติ ดังนั้นการบริหารโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านธุรการ หรือด้านความสัมพันธ์กับชุมชนซึ่งต้องถือว่าการเรียนร่วมเป็นวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของโรงเรียน

เบญจา ชลธารันนท์ (2548 , หน้า 49) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วม (Integrated Education) ว่าการจัดการเรียนร่วมเป็นการจัดให้เด็กและเยาวชนพิการที่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ จัดได้หลายรูปแบบ เช่น เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เรียนร่วมเป็นบางเวลา เรียนร่วมโดยได้รับการสอนเสริมจากครูสอนเสริมหรือครูเดินสอนและจัดให้มีบริการสนับสนุนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชนเป็นเฉพาะบุคคล

คอฟแมน, และคนอื่นๆ (Kauffman, et al, 1975, p. 35 อ้างถึงใน เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล, 2530, หน้า 15) ให้คำจำกัดความของการเรียนร่วมไว้อย่างครอบคลุมว่า เป็นการรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และมีการกำหนดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ระหว่างบุคลากรฝ่ายบริหาร ฝ่ายการสอนและฝ่ายสนับสนุนทั้งในด้านการศึกษาปกติและด้านการศึกษาพิเศษ

เกียร์ฮาร์ท, และไวสฮาน (Gearheart, & Weidhahn, 1980, p.3 อ้างถึงในบาทหลวงจรัล ทองปิยะภูมิ, 2531, หน้า 33) ให้ความหมาย ของการเรียนร่วมว่าเป็นการจัดให้เด็กพิเศษร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนปกติให้มากที่สุดโดยที่มีการให้ความช่วยเหลือแก่ครูปกติ

สตีเฟนส์ (Stephens, 1982, p.10 อ้างถึงใน เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล, 2530, หน้า 15) ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่าเป็นการจัดการศึกษาให้เด็กพิการไม่รุนแรงและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความจำกัดน้อยที่สุด โดยมีพื้นฐานจากปรัชญาแห่งความเสมอภาคทางการศึกษาจัดให้มีแผนการเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและให้ดำรงชีวิตในสังคมอย่างเป็นปกติสุข

จากความหมายของการเรียนร่วมที่กล่าว มานี้ สรุปได้ว่าการเรียนร่วมเป็นการนำเอาปรัชญา หลักการ วิธีการ และการจัดกระบวนการเรียนการสอนทางการศึกษาพิเศษมาบูรณาการใช้กับการจัดกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนปกติสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้สามารถร่วมเรียนในโรงเรียนปกติได้อย่างมีความสุขและประสิทธิภาพ

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

หลักการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการทุกประเภท ยึดหลักการ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาแบบให้เปล่า ต้องจัดการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาแบบให้เปล่าแก่เด็กทุกช่วงอายุ (อย่างน้อยก่อนวัยทำงาน) นอกจากนี้ยังต้องให้อิสระแก่พ่อ แม่ ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก

2. การศึกษาที่ทุกคนเข้าถึงได้ ต้องขจัดความแบ่งแยก และการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สีผิว ภาษา เพศ ศาสนา อายุ ความด้อยโอกาส ความพิการ เป็นต้น รวมถึง การสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างเพศและเชื้อชาติ โดยการประกันการเข้าถึงสิทธิในทุกๆ ด้าน

3. การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยนำมาตรฐานสิทธิมนุษยชนไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งวัดมาตรฐานการศึกษาด้วยมิติสิทธิมนุษยชน

4. การศึกษาที่สามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน ต้องจัดการศึกษาที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของเด็ก มีการปรับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็ก รวมถึงการให้ความรู้ด้านสิทธิผ่านระบบการศึกษา

การจัดการเรียนร่วมนั้น เป็นการให้ความสำคัญต่อการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างคนทั่วไปกับคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง จำเป็นต้องมีการเตรียมการให้นักเรียนทั่วไป พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครู เกิดความเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับความพิการหรือความบกพร่องนั้นๆ มาปรับเปลี่ยนหลักสูตร เทคนิคการสอน การตรวจสอบความสามารถของนักเรียนเป็นเฉพาะบุคคล การติดตามและรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ตลอดจนการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดให้แก่เด็กเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการแต่ละบุคคล ซึ่งแนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนร่วม มีดังนี้

1. แนวคิดในการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแนวคิดของการจัดการศึกษาพิเศษในปัจจุบันที่ทำให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่ใช้ผลจากการตรวจสอบเด็กมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดเนื้อหาหลักสูตร กำหนดวิธีการและเทคนิคการสอน กำหนดแนวทางในการประเมินผล กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดที่จำเป็นสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องสามารถเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนได้ โดยแยกนักเรียนพิการออกไปสอนต่างหากนอกห้องเรียนให้น้อยที่สุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติทั่วไป เป็นแนวคิดที่โรงเรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ นักเรียน (Student) สภาพแวดล้อม (Environment) กิจกรรมการเรียนการสอน (Activities) และเครื่องมือ (Tools) ที่จะช่วยในการบริหารจัดการเรียนการสอนสำหรับทุกคน (Education for All)

3. แนวคิดในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดที่นักการศึกษาจำนวนมากในปัจจุบันได้พยายามกำหนดเป้าหมายปลายทาง (Ultimate Goal) ของการจัดการเรียนร่วม โดยสนับสนุนให้โรงเรียนทั่วไปไปเปลี่ยนแนวคิดและการมองว่านักเรียนพิการมีปัญหาและความบกพร่อง ซึ่งจำเป็นต้องปรับและเตรียมความพร้อมเสียก่อน จึงจะรับเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้ มาเป็นแนวคิดที่ให้โอกาสนักเรียนพิการทุกคนเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา โดยถือเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องจัดเตรียม ปรับเปลี่ยน และจัดให้มีบริการสนับสนุนเป็นพิเศษของเด็กพิการที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล โดยถือว่าเด็กทุกคนเข้าเรียนได้พร้อมๆ กัน

ประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนร่วมในประเทศไทย

ในประเทศไทยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องได้ปรับเปลี่ยนนโยบายจากเดิมที่จัดให้เด็กพิการเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการเป็นนโยบายให้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป ซึ่งความเป็นมาของการจัดการเรียนร่วมในประเทศไทยมีดังนี้

ในปี พ.ศ. 2499 ประเทศไทยได้จัดการเรียนร่วมเป็นครั้งแรก โดยการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นของโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ซึ่งได้ส่งนักเรียนตาบอดที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่เรียนดีและช่วยเหลือตนเองได้ไปเรียนร่วมในโรงเรียนเซนต์คาเบรียลในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ความสนับสนุนด้านทุนการศึกษา ทุนซื้อตำรา และอุปกรณ์พิเศษ ฯลฯ ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จึงขยายไปตามโรงเรียนเอกชนและ โรงเรียนรัฐบาลอีกหลายแห่ง

ในปี พ.ศ. 2500 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทดลองสอนให้เด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไประดับประถมศึกษา 7 แห่ง เป็นโรงเรียนในกรุงเทพฯ ได้แก่

โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนวัดพระยาไย โรงเรียนวัดนิมมานรดี โรงเรียนสามเสนนอก โรงเรียนวัดชัยชนะ และโรงเรียนวัดจันทร์สโมสร

ปี พ.ศ. 2505 กระทรวงสาธารณสุข เปิดโรงพยาบาลปัญญาอ่อนเพื่อรักษาบำบัดฝึกอบรมเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลราชานุกูล และในปี พ.ศ. 2507 จึงได้ตั้งโรงเรียนราชานุกูล เพื่อจัดการศึกษาให้เด็กปัญญาอ่อนเป็นแห่งแรก

ปี พ.ศ. 2507 กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ได้เริ่มโครงการเรียนร่วมโดยได้จัดการให้มีการฝึกอบรมครูสอนเสริมและครูเดินสอนขึ้น โดยได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิอเมริกันเพื่อช่วยคนตาบอดโพ้นทะเลหรือที่ในปัจจุบันใช้ชื่อ Helen Keller International ร่วมกับองค์การยูนิเซฟ ในเวลาต่อมาโครงการทดลองเรียนร่วมได้ประสบปัญหาต่าง ๆ จึงหยุดดำเนินการ

ในปีเดียวกันนั้นได้จัดการเรียนร่วมให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่โรงเรียนพญาไท

ในปี พ.ศ. 2512 สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้ทดลองสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในชั้นเรียนทั่วไปและจัดชั้นเรียนเฉพาะในระดับอนุบาล รวมทั้งจัดตั้งหน่วยการศึกษาพิเศษในภาคการอนุบาลศึกษา ซึ่งต่อมาได้แยกออกมาเป็นภาควิชาการศึกษาพิเศษ

ปี พ.ศ. 2519 หน่วยการศึกษาพิเศษ วิทยาลัยครูสวนดุสิต ได้ขยายเป็นโรงเรียนสาธิตการศึกษาพิเศษ และได้ทดลองสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและเด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์และสังคม เพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยร่วมมือกับโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ เพื่อรับเด็กจากโรงพยาบาลมาเตรียมความพร้อมและส่งเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เช่น โรงเรียนพญาไท โรงเรียนสามเสน โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

องค์การการกุศลเอกชนเริ่มต้นจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในลักษณะต่างๆ แต่บทบาทหลักในการดำเนินการได้แก่ภาครัฐ คือ กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ซึ่งจัดการศึกษาดังแต่ชั้นเด็กเล็กจนถึงระดับมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับผิดชอบนักเรียนพิการโดยจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาในลักษณะชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนร่วมในหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้กรมอื่นๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้คนพิการเข้าเรียนร่วมเพิ่มขึ้น

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กล่าวถึงการศึกษาพิเศษไว้ว่า "...เป็นการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญาและจิตใจ อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดในโรงเรียนธรรมดาตามความเหมาะสม..." จากนโยบายดังกล่าวจึงเกิดการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนทั่วไปขึ้น จนเป็นที่ยอมรับว่า

การเรียนรู้ร่วม เอื้อต่อสภาพความต้องการของผู้เรียนเป็นประโยชน์กับเด็กพิการทั้งทางด้านการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและการปรับตัวให้อยู่ร่วมกับคนทั่วไปได้

ต่อมาการจัดการเรียนรู้ร่วมได้มีการจัดอย่างกว้างขวางแพร่หลายขึ้น เช่น ใน พ.ศ. 2521 ได้จัดตั้งมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินงานศูนย์การศึกษาคนตาบอดที่จังหวัดขอนแก่น เพื่อส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนร่วมโดยเฉพาะศูนย์ฯ ได้ส่งนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นไปเรียนร่วมในโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น และได้ขยายงานสู่จังหวัดอื่นๆ โดยมีศูนย์ฯ ให้บริการที่พัก จัดโครงการเตรียมความพร้อมแก่เด็กนักเรียน ผลิตสื่อการเรียนการสอน จัดหาอุปกรณ์การเรียน ซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนและฝึกอบรมครูสอนเสริมที่ออกไปปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม

การจัดการเรียนรู้ร่วมได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปี 2537 รัฐบาลได้อนุมัติแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษ (ด้านคนพิการ) ฉบับแรกขึ้น และได้จัดสรรงบประมาณตามแผนดังกล่าว โดยเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาของคนพิการ ระดมความคิด และความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และองค์กรเอกชนด้านคนพิการ เพื่อผลักดันการศึกษาของคนพิการไทยสู่ความก้าวหน้า โดยตระหนักว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้น จะต้องพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ มีการฝึกกำลัง นักการศึกษาและนักการเมือง ระดมความร่วมมือสนับสนุนจากทุกส่วนของสังคม แผนนี้มีปรัชญาสำคัญคือสิทธิมนุษยชนเด็กทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา รับบริการทางการศึกษาและอื่น ๆ จนสามารถได้รับประโยชน์สูงสุดเต็มศักยภาพของตน

ในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2550 - 2554 โครงการในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิการ คือ เพิ่มเป้าหมายการจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กพิการและขยายบริการในรูปแบบของการเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปมากขึ้นพร้อมทั้งกระจาย ไปในส่วนภูมิภาคอย่างกว้างขวางและทั่วถึง อันจะช่วยให้เยาวชนพิการได้รับการศึกษาทัดเทียมกับเพื่อนร่วมชาติ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยมีการดำเนินการได้ 2 วิธี คือ จัดชั้นพิเศษในโรงเรียนทั่วไป จัดชั้นเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป เพื่อให้การเรียนร่วมของคนพิการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

การเรียกร้องสิทธิต่างๆ ของคนพิการที่ได้เริ่มต้นอย่างจริงจังตั้งแต่ พ.ศ. 2510 และต่อเนื่องมาว่าสองทศวรรษ เป็นความพยายามทั้งของคนพิการ และนักศึกษาพิเศษที่จะกระตุ้นให้รัฐบาลขยายการศึกษา ปรับปรุงงานการศึกษา เพื่อประกันโอกาสให้แก่คนพิการให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามนโยบายการศึกษาเพื่อประชาชน รัฐบาลได้สนองข้อเรียกร้องที่สำคัญ เมื่อ ปี พ.ศ. 2541 โดยแยกกองการศึกษาเพื่อคนพิการและกองการศึกษาสงเคราะห์ ทั้งยังประกาศให้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดสิทธิทางการศึกษาของคนพิการไว้หลายมาตรา โดยเน้นให้จัดการศึกษาแก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ และ

ประกาศในปี พ.ศ. 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยมีคำขวัญว่า “คนพิการทุกคน ที่อยากเรียนต้องได้เรียน”

ทั้งนี้ปัจจัยที่ช่วยเร่งกระบวนการพัฒนาการ จัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้เป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น คือ แรงผลักดันทางการเมือง เมื่อรัฐบาลประกาศในปี พ.ศ. 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ และประกาศใช้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่สำหรับคนพิการ

ในปีการศึกษา 2543 คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ได้มีนโยบายให้กรมสามัญศึกษา จัดโครงการโรงเรียนมัธยมสี่มุมเมือง ในกรุงเทพมหานคร เพื่อขยายการจัดการเรียนร่วมในระดับมัธยมศึกษา เพิ่มเติมจากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมอยู่ก่อนแล้ว สำหรับในต่างจังหวัดนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ครอบคลุมเขตการศึกษา กล่าวคือในภูมิภาค 12 แห่ง และกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง รวมทั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ (เพื่อคนพิการ) ประจำจังหวัดจนครบทุกจังหวัด ทำหน้าที่ประสานงานสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนร่วม

ทั้งนี้คนพิการแต่ละประเภทจำนวนไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและอาชีพนั้นล้วนมาจากผู้ที่ได้รับการศึกษาในรูปแบบการเรียนร่วมแทบทั้งสิ้น ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งทั่วประเทศ ได้เปิดโอกาสให้คนพิการเข้าเรียนและกำลังขยายโอกาสอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

รูปแบบของการจัดการเรียนร่วม

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการส่วนใหญ่เน้นการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เพื่อให้เด็กเรียนพิการได้เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป การแยกนักเรียนพิการออกจาก ชั้นเรียนทั่วไปจะทำให้ต่อเนื่องเมื่อไม่สามารถจัดเข้าชั้นเรียนปกติได้ ซึ่งรูปแบบของการจัดการเรียนร่วมในประเทศไทยจำแนกเป็น 6 รูปแบบ ดังนี้ (เบญจฯ ชลธารินทร์, 2548, หน้า 27)

1. ชั้นเรียนปกติเต็มวัน
2. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและครูพิเศษให้บริการ
3. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน
4. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม
5. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วม
6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

การจัดรูปแบบการเรียนร่วมอาจจัดได้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ชั้นเรียนปกติเต็มวัน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา และเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ โดยอยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น

และนักเรียนไม่ได้รับการทางการศึกษาพิเศษโดยตรง เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้สมควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความพร้อมในด้านการเรียนตลอดจน วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม เด็กจะได้รับบริการเสริมทางอ้อม ได้แก่

1.1 จัดบริการสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการศึกษาให้ เช่น แว่นสายตา หรือแว่นขยาย บริการล่ามภาษามือ

1.2 จัดครูการศึกษาพิเศษ ช่วยให้คำแนะนำ เทคนิคการสอน และความต้องการทั่วไปของเด็กพิเศษให้กับครูเรียนร่วมชั้นปกติเป็นการนิเทศภายใน

1.3 จัดอบรมครูทั้งโรงเรียน ให้มีความรู้ทางด้านการสอนเด็กพิเศษ

2. เรียนร่วมชั้นปกติเต็มเวลาและมีครูการศึกษาพิเศษให้คำปรึกษา การจัดการเรียนร่วมวิธีนี้คล้ายกับวิธีแรกก็คือ นักเรียนพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลาแต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้เรียกว่าครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรง แต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็กเกี่ยวกับวิธีการสอน จัดสภาพแวดล้อมและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กพิเศษด้วย

3. เรียนร่วมปกติเต็มวันและรับบริการครูเดินสอน เป็นการจัดการเรียนตามปกติ ในห้องเรียนปกติอยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น แต่ได้รับการด้านการสอนเสริมจากครูเดินสอนตามตารางที่กำหนดหรือถ้าเด็กพิเศษคนใดมีความต้องการจำเป็นทางด้านกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูแก้ไขการพูด ครูเดินสอนก็จะเป็นนักกายภาพ นักกิจกรรมบำบัด และครูแก้ไขการพูด ซึ่งครูเดินสอนจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แก่เด็กพิเศษ เนื่องจากจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนมีไม่มากนัก (ประมาณโรงเรียนละ 3-4 คน) ครูจึงต้องเดินจากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียนหนึ่ง จึงเรียกครูประเภทนี้ว่า “ครูเดินสอน”

4. การเรียนร่วมชั้นปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม รับการสอนเสริมจากครูสอนเสริมนักเรียนพิเศษในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาแต่จะให้ครูสอนเสริม คือ ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ นักเรียนพิเศษที่ต้องการเรียนเสริมบางวิชาก็จะได้รับตารางเรียนสอนเสริมเป็นเวลา อาจจะวันละ 1-2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก เด็กทุกคนที่เข้ามาในห้องนี้จะต้องมีตารางเรียนที่กำหนดไว้แน่นอนครูสอนเสริมอาจจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนและประเภทของเด็กพิเศษอาจสอนเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มเล็กๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นเรียนปกติ เช่น ภาษามือสำหรับเด็กหูหนวก อักษรเบรลล์สำหรับคนตาบอด หรือสอนเนื้อหาวิชาที่เด็กมีปัญหา ครูสอนเสริมยังมีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในโรงเรียนเรียนร่วมอีกด้วย

ห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) เป็นห้องที่มีขนาดเท่ากับห้องเรียนหรืออาจใช้ขนาดใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าก็ได้ ในห้องมีอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางวิชา เป็นการจัดเด็กพิเศษไว้ใน ชั้นเรียนพิเศษโดยรวมเด็กพิเศษไว้เป็นกลุ่มในห้องเดียวกัน มีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ดูแลและสอนแทบทุกวิชา มีบางวิชาที่ให้เด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติกับเด็กปกติ เช่น วิชา พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี - นาฏศิลป์ การงานพื้นฐานอาชีพ จริยศึกษา จะเรียนร่วมได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถของเด็กแต่ละคน ซึ่งครูการศึกษาพิเศษและครูปกติต้องร่วมกันทำงานร่วมกันรับผิดชอบรูปแบบนี้จัดได้ทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้รวมกันเป็นกลุ่ม เด็กเหล่านี้จะเรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา โดยมีครูการศึกษาพิเศษสอนทุกวิชา การเรียนร่วมในลักษณะนี้จะจัดให้กับเด็กพิเศษที่มีความพิการค่อนข้างมาก แต่เด็กจะได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทั่วไปกับเด็กปกติในโรงเรียน เช่น การเข้าแถวเคารพ ธงชาติ การรับประทานอาหาร การจัดงานหรือกิจกรรมในโรงเรียน วันไหว้ครู เป็นต้น

การจัดการเรียนร่วมทั้ง 6 รูปแบบหรือการจัดการเรียนร่วมในลักษณะอื่นได้นั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Special needs) รวมทั้งจากหลายๆ ฝ่าย ได้แก่ ผู้ปกครอง เด็ก ครู ผู้บริหาร บุคลากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ นักวิชาชีพที่จะร่วมกันจัดการเรียนร่วมได้เหมาะสมที่สุด และขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของเด็กไม่ว่าจะเป็นความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ ถ้าเด็กมีความพร้อมมาก ก็สามารถเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติได้มาก แต่ถ้าเด็กมีความพร้อมน้อยก็จะเรียนร่วมได้น้อยลง

การดำเนินงานจัดการเรียนร่วม

การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู ที่ปรึกษาของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้เรียนพิการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ที่ปรึกษาของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้เรียนพิการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น นักจิตวิทยา นักวิชาการการศึกษาพิเศษ แพทย์ ครูแก้ไขการพูด ครูแนะแนว เป็นต้น

2. จัดทำทะเบียนคนพิการที่เรียนร่วมในสถานศึกษา

3. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับคนพิการทุกคนในสถานศึกษาที่เรียนร่วม

4. จัดให้มีผู้ประสานงานการเรียนร่วมประจำสถานศึกษา ครูสอนเสริม ครูการศึกษาพิเศษ และบุคลากรอื่นที่จำเป็นตามความเหมาะสม

5. ในกรณีที่คนพิการจำเป็นต้องได้รับการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอื่นๆ ให้สถานศึกษาประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการอื่นใดทางการศึกษาตามความเหมาะสม

7. การรับนักเรียนให้เป็นไปตามประกาศการรับนักเรียนของสถานศึกษา

8. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนพิจารณาให้ดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

9. โรงเรียนดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมเป็นระยะ ๆ

การบริการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมนอกจากจะมีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นปกติแล้ว ทางโรงเรียนควรมีบริการที่เกี่ยวข้องอื่นที่เด็กควรจะได้รับตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ พุทธศักราช 2534 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 10 วรรค 2 วรรค 3 และมาตรา 60(3) ในเรื่องการจัดสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการที่จะเสริมให้บุคคลที่มีความบกพร่องสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มความสามารถ ประกอบด้วยบริการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขการพูด
2. การฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น กายภาพบำบัด
3. การกระตุ้นพัฒนาการ เช่น กิจกรรมบำบัด
4. บริการทางจิตวิทยา
5. ดนตรีบำบัด
6. ศิลปะบำบัด
7. บริการแนะแนว

1. การแก้ไขการพูด เป็นบริการที่จัดให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีปัญหาทางการพูด บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายเนื่องจากสมองและสติปัญญา (ซี พี) ผู้ที่ทำหน้าที่นี้ ได้แก่ นักแก้ไขการพูด ครูฝึกพูด ผู้ที่ได้รับการอบรมหรือจบการศึกษาโดยตรง)

2. การฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นการบริการให้กับบุคคลที่มีปัญหาทางการเคลื่อนไหว เพื่อบำบัดการติดขัดของข้อต่อ เพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและการทรงตัว การฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายนี้จะต้องได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์เสียก่อนหรือเป็นการรักษาที่ต่อเนื่องกันมาจากเดิม ผู้ที่ทำหน้าที่นี้ คือ นักกายภาพบำบัด

3. กิจกรรมบำบัด เป็นการให้บริการกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ บุคคลที่บกพร่องทางสติปัญญา บุคคลออทิสติก เป็นการบำบัดแก้ไขประสาทสัมผัสต่างๆ ให้สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ ผู้ทำหน้าที่นี้ คือ นักกิจกรรมบำบัด

4. ดนตรีบำบัด เป็นการบริการในด้านการแก้ไขและปรับพฤติกรรมของเด็กที่ไม่พึงประสงค์ให้สามารถควบคุมตนเองด้านจิตใจ อารมณ์ และปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ผู้ทำหน้าที่นี้ คือ ครูที่ผ่านการอบรมดนตรีบำบัด

5. ศิลปะบำบัด เป็นการบริการในด้านการใช้ศิลปะเข้ามาแก้ไขพฤติกรรม อารมณ์ และเป็นการสอนให้รักธรรมชาติ ความสวยงามของศิลปะ ผู้ที่ทำหน้าที่นี้คือ ครูที่ผ่านการอบรม ศิลปะบำบัด

6. บริการด้านจิตวิทยา เป็นการให้บริการด้านการปรับพฤติกรรม และควบคุม อารมณ์ของเด็กที่ก้าวร้าวให้ลดลง ผู้ที่ทำหน้าที่นี้ คือ นักจิตวิทยา

7. บริการแนะแนว เป็นการบริการที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการปรับตัวของเด็ก การอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น ผู้ที่ทำหน้าที่นี้ คือ ครูแนะแนว บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือเด็ก

1. นักกายภาพบำบัด

2. นักโสตสัมผัสวิทยา

3. จิตแพทย์

4. แพทย์

5. นักกิจกรรมบำบัด

6. นักสังคมสงเคราะห์

7. นักจิตวิทยา

8. ครูการศึกษาพิเศษ

ประเภทของเด็กพิการเรียนร่วม

คณะกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ได้กำหนดบุคคลที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษไว้ 9 ประเภท ดังต่อไปนี้ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี, 2548, หน้า 19)

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับ เล็กน้อย จนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์ หรือใช้วิธีฟังเทปหรือแผ่นเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาวางดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) ลงมาจนถึงบอดสนิท (หมายถึง คนตาบอดสามารถ มองเห็นวัตถุได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็น วัตถุเดียวกันได้ในระยะ 60 เมตร หรือ 20 ฟุต) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึง สามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

1.2 คนเห็นเลือนลาง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษร ตัวพิมพ์ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาวางดี เมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับระหว่าง 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงระดับน้อย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 คนหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป (เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง หมายถึง เมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของเด็กปกติ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล คนหูหนวกจะเริ่มได้ยินเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล)

2.2 คนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจวัดการได้ยินจะพบว่ามี การสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมา จนถึง 26 เดซิเบล คือเมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของเด็กปกติ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล เด็กหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงที่ดังมากกว่า 26 เดซิเบลขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ดังนี้

1) ตึงเล็กน้อย	26 - 40 เดซิเบล
2) ตึงปานกลาง	41 - 55 เดซิเบล
3) ตึงมาก	56 - 70 เดซิเบล
4) ตึงรุนแรง	71 - 90 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีพัฒนาการล่าช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีสติปัญญาดำกว่าคนปกติ และความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณสมบัติ การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตประจำวันในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัย และความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ซึ่งลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาจะแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี อาจแบ่งความบกพร่องทางสติปัญญา 4 ระดับ ดังนี้

1) บกพร่องระดับเล็กน้อย	ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 50 - 70
2) บกพร่องระดับปานกลาง	ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 35 - 55
3) บกพร่องระดับรุนแรง	ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20 - 40
4) บกพร่องระดับรุนแรงมาก	ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20 - 25

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรัง รุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัสได้แก่ คนตาบอด หูหนวก อาจแบ่งได้เป็นประเภท ดังนี้

4.1 โรคของระบบประสาท เช่น ซีรีบรัล พัลซี (Cerebral Palsy) หรือโรคอัมพาต เนื่องจากสมองพิการ โรคลมชัก มัลติเพิล สเคลอโรซิส (Multiple Sclerosis)

4.2 โรคระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เช่น ข้ออักเสบ เท้าปุก โรคกระดูกอ่อน โรคอัมพาต กล้ามเนื้อลีบ หรือมัสคิวลาร์ ดิสโทรฟี (Muscular Dystrophy) กระดูกสันหลังคด

4.3 การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด เช่น โรคศีรษะโต สไปนา เบิฟิดา (Spina Bifida) แขนขาด้วนแต่กำเนิด เตี้ย แคระ

4.4 สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่นๆ ได้แก่

4.4.1 สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและโรคติดต่อ เช่น ไฟไหม้ แขนขาด โรคโปลิโอ โรคเยื่อสมองอักเสบจากเชื้อไวรัส และอันตรายจากการคลอด

4.4.2 ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น หอบ หืด โรคหัวใจ วัณโรคปอด ปอดอักเสบ

5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดและ/หรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีปัญหาทางการเรียนเนื่องจากสภาพความบกพร่องทาง การเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง คนที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด เช่น เสียงปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียน และ/หรือระบบสัญลักษณ์อื่น ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษา และหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมหรือวัฒนธรรม

8. บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรม อารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองผิดปกติไป และความผิดปกตินี้พบได้ก่อนวัย 30 เดือน ลักษณะของบุคคลออทิสติก สรุปได้ดังนี้

8.1 มีความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ไม่มองสบตาบุคคลอื่น ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า กิริยาหรือท่าทาง เล่นกับเพื่อนไม่เป็น ไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร ไม่เข้าใจพฤติกรรมของคนอื่น

8.2 มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร ทั้งด้านการใช้ภาษาพูด ความเข้าใจ ภาษา การแสดงกิริยาสื่อความหมาย ซึ่งมีความบกพร่องหลายระดับตั้งแต่ไม่สามารถพูดจาสื่อความหมายได้เลย หรือบางคนพูดได้แต่ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ บางคนพูดแบบเสียงสะท้อนหรือพูดเลียนแบบทวนคำ บางคนพูดซ้ำแต่ในเรื่องที่ตนเองสนใจ มีการใช้สรรพนามสลับที่ระดับเสียงพูดอาจมีความผิดปกติ บางคนพูดโทนเสียงเดียว บางคนพูดเพื่อจ้อเรี่ยเปื่อย

8.3 มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมหรืออารมณ์ บางคนมีพฤติกรรมซ้ำๆ ผิดปกติ เช่น เล่นมือ โบกมือไปมาหรือหมุนตัวไปรอบๆ เดินเขย่งปลายเท้า ทำทางเดินงุ่มง่าม ยึดติด ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

8.4 มีความบกพร่องด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ การรับรู้ทางการเห็น การตอบสนองต่อการฟัง การสัมผัส การรับกลิ่นและรสมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนชอบมองแสง บางคนตอบสนองต่อเสียงผิดปกติ รับเสียงบางเสียงไม่ได้ ด้านการสัมผัสกลิ่นและรส บางคนตอบสนองช้าหรือแปลกกว่าปกติ เช่น ดมของเล่น

8.5 มีความบกพร่องด้านการใช้อวัยวะต่างๆ อย่างประสานสัมพันธ์ การใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมถึงการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อขนาดใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กมีความบกพร่อง บางคนเคลื่อนไหวงุ่มง่ามผิดปกติ ไม่คล่องแคล่ว ทำทางเดินหรือวิ่งแปลกๆ การใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบจับไม่ประสาน

8.6 มีความบกพร่องด้านจินตนาการ ไม่สามารถแยกเรื่องจริงเรื่องสมมุติหรือประยุกต์วิธีการจากเหตุการณ์หนึ่งไปยังอีกเหตุการณ์หนึ่งได้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ยาก เล่นสมมุติไม่เป็น จัดระบบความคิด ลำดับความสำคัญก่อนหลัง คิดจินตนาการจากภาษาได้ยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

8.7 มีความบกพร่องด้านสมาธิ มีความสนใจที่สั้น วอกแวกง่าย

9. บุคคลพิการซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน

โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลพบุรี

โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องและมีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนที่เรียนรวมอยู่ในโรงเรียนทั่วไป ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ได้รับบริการทางการศึกษาที่ตรงตาม ความต้องการจำเป็นพิเศษรายบุคคล จนสามารถพึ่งพาตนเองและเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้เป็นสำคัญ ซึ่งในปี 2549 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการทั่วประเทศ 390 โรงเรียน

ซึ่งในปี 2549 โรงเรียนในจังหวัดลพบุรีมีโรงเรียนได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการอำเภอละ 1 โรงเรียน ดังนี้

1. อำเภอเมือง	โรงเรียนวัดหลวงท้ายตลาด
2. อำเภอท่าม่วง	โรงเรียนวัดเกตุ
3. อำเภอบ้านหมี่	โรงเรียนบ้านชีวิทยา
4. อำเภอโคกสำโรง	โรงเรียนบ้านนกเขาเปลา
5. อำเภอชัยบาดาล	โรงเรียนบ้านลึงกาประชาสรรค์
6. อำเภอท่าหลวง	โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม
7. อำเภอสามสนธิ	โรงเรียนชุมชนวัดจบก
8. อำเภอสระโบสถ์	โรงเรียนอนุบาลสระโบสถ์
9. อำเภอโคกเจริญ	โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์
10. อำเภอหนองม่วง	โรงเรียนบ้านดงดินแดง
11. อำเภอพัฒนานิคม	โรงเรียนพัฒนานิคม

ในปี 2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้คัดเลือกโรงเรียนแกนนำร่วมโครงการทั่วประเทศเพิ่มเติมเป็น 2,000 โรงเรียน ซึ่งในปี 2550 โรงเรียนในจังหวัดลพบุรีมีโรงเรียนได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเพิ่มเติม จำนวน 30 โรงเรียน ดังนี้

1. อำเภอเมือง	โรงเรียนวัดเขาหินบ โรงเรียนกำจรวิทย โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย โรงเรียนวัดใหม่จำปาทอง โรงเรียนพระนารายณ์
2. อำเภอท่าม่วง	โรงเรียนท่าม่วงวิทยาการ โรงเรียนท่าม่วง
3. อำเภอบ้านหมี่	โรงเรียนพิบูลปัทมาคม โรงเรียนวัดบ้านหมี่ใหญ่ โรงเรียนวัดหนองเมือง
4. อำเภอโคกสำโรง	โรงเรียนวัดสะแกราบ โรงเรียนบ้านเขาเตียน โรงเรียนบ้านหัวดง
5. อำเภอชัยบาดาล	โรงเรียนบ้านเกาะรัง โรงเรียนบ้านท่าดินดำ
6. อำเภอท่าหลวง	โรงเรียนบ้านโป่งสรวงศรีวรรณ โรงเรียนบ้านท่าหลวง

7. อำเภอลำสนธิ	โรงเรียนบ้านวังทอง โรงเรียนบ้านเหวตาบัว
8. อำเภอสระโบสถ์	โรงเรียนบ้านห้วยใหญ่ โรงเรียนบ้านมหาโพธิ์
9. อำเภอโคกเจริญ	โรงเรียนบ้านพุทะซัด โรงเรียนบ้านยางราก โรงเรียนบ้านโคกแสมสาร โรงเรียนอนุบาลโคกเจริญ
10. อำเภอหนองม่วง	โรงเรียนบ้านหนองตะแบก โรงเรียนบ้านหนองกลาง โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33
11. อำเภอพัฒนานิคม	โรงเรียนอนุบาลพัฒนานิคม และโรงเรียนพรหมรังษี

รวมโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลพบุรี ปี 2549 และปี 2550 จำนวนทั้งสิ้น 41 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนพิการ มีความเหมาะสม ไม่ใหญ่เกินไปและควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีแหล่งให้บริการหรือสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ มีนักเรียนพิการเรียนร่วมอยู่ในระดับชั้นต่างๆ จำนวนเหมาะสมที่จะเข้าร่วมโครงการได้

2. ผู้บริหารโรงเรียน มีความพร้อม มีความตั้งใจ สมควรใจ และมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมอย่างจริงจัง โดยให้ถือว่าเป็นงานนโยบายที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการและถือปฏิบัติ

3. บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น มีความเข้าใจ มีความพร้อมให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม และมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีความรู้พื้นฐานทางด้านการศึกษาพิเศษอย่างน้อย 1 คน

5. จำนวนโรงเรียน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหลักในการคัดเลือกโรงเรียน โดยร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้มีโรงเรียนกระจายอยู่ทุกอำเภอ

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

การบริหารจัดการเรียนร่วม

นักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนร่วมไว้ดังนี้
 โอปิตซ์ (Opitz) 1996, p. 4 อ้างถึงใน เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล, 2530, หน้า 16)
 พบว่า การจัดโครงการเรียนร่วมจะสำเร็จได้ต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการต้องพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการ
2. การจัดการอบรมครูผู้สอน
3. ผู้บริหารโรงเรียนต้องยอมรับหลักการเรียนร่วม
4. บุคลากรภายในโรงเรียนต้องยินดีที่จะร่วมมือ
5. ชุมชนในท้องถิ่นต้องพร้อมที่จะสนับสนุน
6. ผู้ปกครองของเด็กปกติและเด็กพิเศษต้องให้ความร่วมมือ
7. นักเรียนปกติในโรงเรียนต้องเต็มใจที่ช่วยเหลือเด็กพิเศษ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าลักษณะรวมขององค์ประกอบที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ ก็คือ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายให้ความร่วมมือและมีการประสานงานกัน กล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมจะต้องเป็นการทำงาน เป็นทีม ซึ่งเลวิสและคอร์แลค อธิบายถึงทีมเรียนร่วม (mainstreaming team) ว่าเป็น คณะบุคคลภายในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของนักเรียนพิเศษที่เรียนร่วมโดยมีการวางแผนปฏิบัติและประเมินโปรแกรมเรียนร่วม เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทีมเรียนร่วมอาจประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนครูการศึกษาพิเศษ ครูปกติและผู้ปกครอง นอกจากนั้นอาจมีผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ร่วมด้วยตามความจำเป็น ได้แก่ นักจิตวิทยา พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ และนักกิจกรรมบำบัด

เรโนลด์และเบิร์ช กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติประสบผลสำเร็จมี 12 ประการ คือ

1. ครูการศึกษาพิเศษและครูปกติจะต้องทำงานประสานกันและร่วมมือกันอย่างดี
2. หากครูที่สอนเด็กปกติมีปัญหาในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนควรรหาทางแก้ปัญหา
3. ครูผู้สอนควรมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนร่วม กล่าวคือ
 - 3.1 ครูมีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิ์ได้รับการศึกษา
 - 3.2 ครูมีความตั้งใจในการสอน
 - 3.3 ครูมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ
 - 3.4 ครูจัดการเรียนการสอนให้มการยืดหยุ่นได้รวมทั้งขนาดของชั้นเรียน
 - 3.5 ครูตระหนักว่า พัฒนาการของเด็กด้านอารมณ์ สังคม มีความสำคัญเช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. การอบรมครูปกติให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความต้องการพิเศษ
5. การเรียนร่วมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

6. การประเมินผลการเรียนความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ

7. การใช้ประโยชน์แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
8. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
9. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม
10. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วม ควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ
11. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม
12. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วม ควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ จากที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนร่วม อาจสรุปได้

4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านบุคลากรมีอยู่ 4 ฝ่ายด้วยกัน คือ บุคลากรฝ่ายบริหารการศึกษา ฝ่ายนิเทศการศึกษา ฝ่ายปฏิบัติการสอน และฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน
 2. องค์ประกอบด้านเทคนิคกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา การนิเทศการศึกษาการจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนงานโครงการเรียนร่วม
 3. องค์ประกอบด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่
 4. องค์ประกอบด้านงบประมาณ แหล่งและที่มาของงบประมาณ
- การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม ในการจัดการเรียนร่วม ควรเตรียมการดังต่อไปนี้
- จัดเตรียมบุคลากร เป็นการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจที่จะรับเด็กเข้าเรียนร่วม จึงควรมีการเตรียมงานดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ศึกษานโยบาย การจัดการเรียนร่วม พร้อมทั้งกำหนดโครงการจัดการ เรียนร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการเรียนร่วม โดยผู้บริหารเป็นประธาน คณะกรรมการพร้อมทั้งมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินงานและประสานงานด้านต่างๆ

1.3 จัดประชุมครูและเตรียมบุคลากรของโรงเรียน เพื่อให้มีเจตคติในเชิงที่สร้างสรรค์ต่อการเรียนร่วมตลอดจนมีความรู้และความสามารถมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่บริหาร จัดการและสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม

2. ครูประจำชั้นเรียนร่วม / ครูประจำวิชา

2.1 ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วมจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือใด ทางการศึกษาตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมทั้งประสานงานกับบุคลากรอื่นๆ ตามความจำเป็น

2.2 ส่งเสริมและให้กำลังใจนักเรียนที่มีความบกพร่องพร้อมทั้งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียนทั่วไป

3. ครูสอนเสริม

3.1 ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมให้คนพิการซึ่งเรียนอยู่ในชั้นทั่วไปเต็มเวลา รวมทั้งสอนทักษะพื้นฐานตามความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภท เช่น ภาษามือ การสะกดนิ้วมือ อักษรเบรลล์ เป็นต้น ครูสอนเสริมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาควรเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถที่สอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่เด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ

4. ครูประจำชั้นพิเศษ

4.1 เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนพิเศษจึงควรมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษหรือได้รับการอบรมทางการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะสามารถที่จะสอนให้เด็กพัฒนาตนเองได้ตามความสามารถเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องกับบุคลากรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอรับบริการพิเศษตามระบุในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมถึงจัดหาบุคลากรและอาสาสมัครมาช่วยงานจัดการเรียนร่วม

4.2 ปรับหลักสูตรหรือจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดหลักสูตรของคนทั่วไปเป็นหลักและปรับเนื้อหาวิชาหรือกระบวนการเรียนการสอนพร้อมทั้งจัดสื่อและอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน

4.3 เตรียมผู้เรียนทั่วไป

5. โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมผู้เรียนทั่วไป เพื่อให้การเรียนร่วมได้ผลดี บุคคลที่มีความบกพร่องมีโอกาสสร้างสัมพันธ์กับผู้เรียนทั่วไปและร่วมในกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ โดยการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่อง การจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่มีความบกพร่อง ข้อควรปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความบกพร่อง ปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน การยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ การสร้างความเข้าใจและการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่บุคคลที่มีความบกพร่อง ดังนั้นการเตรียมตัวของผู้เรียนทั่วไปจึงทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมชี้แจง การสัมมนา อภิปราย การแสดงนิทรรศการ การแสดงละครหรือบทบาทสมมติ การฉายวิดีโอ การใช้เอกสารเผยแพร่ แผ่นปลิว แผ่นพับ เป็นต้น

6. เตรียมบุคคลที่มีความบกพร่องเข้าเรียนร่วม

7. บุคคลที่มีความบกพร่องที่ต้องการเข้าเรียนร่วมนั้นมี 2 ประเภท คือ

7.1 เด็กที่มีความบกพร่องที่ได้รับการเตรียมความพร้อมแล้ว

7.2 เด็กที่มีความบกพร่องที่ยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาเลย เพื่อให้บุคคลที่มีความบกพร่องสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปได้ผลดี โรงเรียนจะต้องจัดเตรียมความพร้อมบุคคลที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ คือ

7.2.1 บุคคลที่มีความบกพร่องที่ได้เรียนในโรงเรียนเฉพาะทางหรือศูนย์การศึกษาพิเศษมาแล้วจะต้องได้รับการเตรียมความพร้อม ดังนี้

1) ความพร้อมด้านร่างกาย จัดให้คนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่างๆ เช่น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด เป็นต้น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองเคลื่อนไหวเดินทางและใช้สถานที่ต่างๆ ในสถานศึกษาได้

2) ความพร้อมด้านการเรียน จัดให้คนพิการได้รับการเตรียมความพร้อมในพื้นฐานด้านการเรียน ได้แก่

2.1) ความพร้อมทางการสื่อสาร คนพิการควรได้รับการเตรียมการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับคนทั่วไป

2.2) ควรรู้จักคำศัพท์ อ่านออกเขียนได้และสามารถสื่อความหมายได้ถูกต้องเป็นต้น

2.3) ความพร้อมในการใช้สื่อการเรียนที่จำเป็น คนพิการควรได้รับการเตรียมความพร้อมในการใช้อุปกรณ์ เช่น การใช้เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ พิมพ์ดีดทั่วไป เครื่องช่วยฟัง อุปกรณ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3) ความพร้อมทางวิชาการ คนพิการได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความรู้พื้นฐานตามเกณฑ์ของรายวิชาในแผนการเรียน ทั้งนี้สถานศึกษาควรจัดบริการสอนเสริมเพื่อให้คนพิการสามารถเรียนได้เต็มศักยภาพ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และในแผนการสอนเฉพาะบุคคลความพร้อมด้านอารมณ์และสังคม คนพิการควรมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น เช่นการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมโรงเรียน ครู และบุคคลทั่วไปรู้จักควบคุมอารมณ์ มีมารยาททางสังคม และระเบียบวินัย เป็นต้น

7.2.2 บุคคลที่มีความบกพร่องที่ยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อนที่จะมาเรียนร่วมนั้น ควรได้รับการทดสอบเบื้องต้นด้านความสามารถพื้นฐานด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญาและการช่วยเหลือตนเองของเด็กเสียก่อน ถ้าผลการทดสอบออกมาว่าเด็กมีความพร้อมน้อยมากก็ควรประสานไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษของกรมสามัญศึกษาให้ช่วยเตรียมความพร้อมของเด็กให้ก่อน ถ้าเด็กมีความพร้อมพอที่จะเรียนร่วมได้แต่ต้องจัดการเตรียมความพร้อมบางเวลา ทางโรงเรียนก็ควรจัดเตรียมห้องเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะให้หากโรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้ก็ควรจัดเป็นบริการสอนเสริมวิชาการในบางเรื่อง

7.2.3 การเตรียมผู้ปกครองของคนพิการ

ในการจัดการเรียนร่วม ควรให้ผู้ปกครองของคนพิการมีความเข้าใจระบบ การจัดเรียนร่วมอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น

- หน้าที่
- 1) ประชุมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้รับทราบบทบาทและ
 - 2) พบปรึกษาหารือผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
 - 3) จัดส่งเอกสารทางวิชาการให้ผู้ปกครอง
 - 4) สนับสนุนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมกิจกรรมในรูปแบบของอาสาสมัคร
 - 5) จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านคนพิการและผู้ปกครอง
 - 6) จัดให้ผู้ปกครองเป็นกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

7.2.4 การเตรียมผู้ปกครองของผู้เรียนทั่วไป

ผู้ปกครองของผู้เรียนทั่วไปบางส่วนอาจจะไม่เห็นด้วยหรือไม่พอใจที่มีคนพิการเรียนร่วมอยู่กับบุตรของตน เห็นว่าเป็นการถ่วงเวลาหรือถ่วงความก้าวหน้าในการเรียนการสอน โรงเรียนจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เรื่อง หลักการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการ โดยการประชุมผู้ปกครองประจำปี จัดทำสารประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล เป็นต้น

จัดเตรียมสภาพแวดล้อม

การเตรียมสิ่งแวดล้อม ควรจัดความพร้อมของสถานศึกษาใน 3 ด้าน คือ

1. สภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียนต้องปรับสภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อคนพิการ เช่น คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายต้องมีทางลาด ห้องน้ำห้องส้วมจะต้องเหมาะสมกับสภาพความพิการ และไม่มีสิ่งกีดขวางที่จะเป็นอันตรายต่อคนพิการ เป็นต้น ห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วม ควรมีขนาดเหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ สำหรับคนพิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรลดเสียงรบกวนให้มากที่สุดเพื่อให้การรับฟังจากเครื่องช่วยฟังชัดเจน คนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีล่ามภาษามือควรจัดพื้นที่สำหรับล่ามให้เหมาะสม การจัดที่นั่งสำหรับคนพิการให้พิจารณาสภาพความพิการและความสะดวกสำหรับการเดินทางและการเคลื่อนไหว ดังนั้นรูปแบบของการจัดห้องเรียนควรมีลักษณะดังนี้

- โต๊ะเก้าอี้เรียน ควรที่จัดให้เหมาะสมกับขนาดและความบกพร่องของเด็ก
- อุปกรณ์เสริมที่ติดตัวเด็ก เช่น รถล้อเข็น ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน จะต้องจัดให้มีบริเวณที่เด็กสามารถเก็บหรือใช้ได้สะดวก
- แสงสว่างภายในห้องเรียนควรมีแสงที่สว่างพอที่เด็กจะมองเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะเด็กที่มีสายตาสั้น

ห้องสอนเสริม เป็นห้องที่ควรมีสื่ออุปกรณ์ เอกสาร หนังสือที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม ให้คนพิการได้รับความรู้และเนื้อหาครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เช่น ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นจะต้องมีชุดคอมพิวเตอร์

พร้อมโปรแกรมและเครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์เพื่อแปลข้อสอบ เอกสาร สิ่งพิมพ์ปกติให้เป็นอักษรเบรลล์ เป็นต้น

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ควรจัดให้มีความเพียงพอและเหมาะสม เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและคนพิการสามารถดำเนินชีวิตอย่างอิสระ เช่น

- สื่อเพื่อการศึกษา เป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ ที่จะสนับสนุนการเรียนการสอนของคนพิการทุกระดับการศึกษาและกลุ่มอายุ
- สื่อสร้างความเข้าใจ เป็นสื่อที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคนพิการเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลทั่วไปกับคนพิการในเรื่องสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ภาพพจน์และการยอมรับคนพิการในสังคม เช่น สิ่งพิมพ์ วีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
- สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้คนพิการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับความบกพร่องประเภทต่าง ๆ

1. การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
 - 1.1 มีทางลาดขึ้นลง
 - 1.2 ทางเดินภายในไม่ควรมีสิ่งกีดขวาง
 - 1.3 ในห้องน้ำควรมีราวจับ
 - 1.4 ที่นั่งควรปรับให้เหมาะสม เช่น เก้าอี้พิเศษ
 - 1.5 จัดทางกว้างของทางเดินประตูให้รถเข็นเข้าได้
2. การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
 - 2.1 ทางเดินบางจุดอาจมีสัญญาณเสียงบอกหรืออักษรเบรลล์
 - 2.2 จัดสภาพแวดล้อมให้คงเดิมเพื่อความคุ้นเคย
 - 2.3 ทางเดินภายในไม่ควรมีสิ่งกีดขวางหรือเป็นหลุมบ่อ
 - 2.4 จัดที่กั้นบริเวณอันตราย
3. การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 3.1 จัดให้เด็กนั่งด้านหน้าเพื่อจะได้เห็นปากคนพูดชัดเจน
 - 3.2 จัดให้มีแสงสว่างในห้องเรียนเพียงพอ
 - 3.3 ถ้ามีล่ามภาษามือเด็กจะต้องมองเห็นล่ามภาษามือได้ชัดเจน
4. การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีปัญหาทางพฤติกรรม บุคคลออทิสติก และเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 4.1 จัดเก็บสิ่งของที่จะมีอันตรายให้มิดชิด เช่น สารเคมี ยา
 - 4.2 จัดที่กั้นบริเวณที่เป็นอันตราย
 - 4.3 จัดสิ่งที่ปิดกั้นอุปกรณ์ไฟฟ้าให้มิดชิด เช่น ปลั๊กไฟฟ้า มิด

4.4 จัดสภาพแวดล้อมให้คงเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงสิ่งของและสถานที่บ่อย

การจัดเตรียมหลักสูตร

ในโครงการเรียนร่วมจะมีการจัดหลักสูตรตามหลักรูปแบบการจัดการเรียนร่วม ดังนี้

1. หลักสูตร ที่ใช้ในการจัดการเรียนร่วมแบบเต็มวัน จะใช้หลักสูตรตามปกติ เหมือนเด็กปกติ โดยมีการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้เด็กพิเศษแต่ละคน

2. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ จะใช้หลักสูตรเฉพาะประเภทความพิการดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล (individualized)

2.2 เป็นหลักสูตรที่อาศัยข้อมูลอิงเกณฑ์ (criterion referenced)

2.3 เป็นหลักสูตรที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (functional)

2.4 เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับอายุจริง (chronological - age - appropriate)

2.5 เป็นหลักสูตรที่เจาะจงเฉพาะอย่าง (task specific) ครูจะกำหนดงานที่เจาะจง ไม่สอนครอบคลุมทักษะทั่วไป

2.6 เป็นหลักสูตรที่อาศัยทรัพยากรธรรมชาติ (natural)

2.7 เป็นหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น (ecological validity)

3. เตรียมงบประมาณบริหารโครงการ ทางโรงเรียนจะต้องจัดสรรงบประมาณในการบริหารโครงการเรียนร่วมในด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียน การสอน ตลอดจนการบริการพิเศษที่จำเป็นต้องจัดให้เด็กแต่ละบุคคล

การประสานเครือข่ายกับผู้ปกครองและชุมชน

การจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมไม่สามารถกระทำโดยหน่วยงานเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โรงเรียนจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากเครือข่ายต่างๆ ให้มากที่สุด โดยบุคคลและหน่วยงานต่างๆ มีบทบาทในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ดังนี้

1. หน่วยงานด้านการศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษาในชุมชน มีบทบาทในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ การรับเด็กพิการเข้าเรียน การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรองรับเด็กพิการ การปรับสภาพแวดล้อมและจัดหาอุปกรณ์ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กพิการ

2. หน่วยงานด้านสาธารณสุข เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีบทบาทหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน การเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารการป้องกันความพิการ สาเหตุของความพิการ ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการในด้านสาธารณสุขและการป้องกันสาเหตุความพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จัดหาอุปกรณ์ช่วยเหลือคนพิการ

3. หน่วยงานของคนพิการเพื่อคนพิการ เช่น องค์กรของคนพิการ มูลนิธิสากล เพื่อคนพิการ สมาคม ชมรมที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านสิทธิ คนพิการ การประสานงานกิจกรรมเพื่อคนพิการ

4. หน่วยงานของรัฐอื่นๆ เช่น ตำรวจชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนจังหวัด ฯลฯ มีบทบาทหน้าที่ในการแลกเปลี่ยน ข้อมูลและบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เปิดโอกาสให้คนพิการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะให้คนพิการสามารถใช้บริการได้ การอำนวยความสะดวกตามความต้องการจำเป็น

5. ผู้ปกครองและครอบครัว มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือในการสอบประวัติ และข้อมูลส่วนตัวคนพิการ การดูแลคนพิการ การให้ความรักความเอาใจใส่ ร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อให้เด็กพิการได้รับการศึกษาตามศักยภาพ

6. องค์กรในชุมชน เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบทบาทในการรับเด็กพิการเข้าเตรียมความพร้อม จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการตามความจำเป็น อาสาสมัคร สาธารณสุข มีบทบาทหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ให้การฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการตามความจำเป็น

7. กลุ่มแม่บ้าน อาสาสมัคร เพื่อนบ้าน และบุคคลในชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างเจตคติที่ดีแก่คนพิการ เปิดโอกาสให้คนพิการได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการตามความเหมาะสม ประชาสัมพันธ์ สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ

จะเห็นได้ว่าครอบครัวและชุมชนมีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพคนพิการเป็นอย่างยิ่ง หากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแล้วก็จะส่งผลให้คนพิการเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง มีกำลังใจ และสามารถปรับตัวในการอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการร่วมกันจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 5 และมาตรา 37 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 8 มาตรา 33 วรรคสอง และมาตรา 76 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ในวันที่ 7 กรกฎาคม 2546

จำนวน 175 เขต และในมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
 2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับในหน่วยงานข้างต้น รับทราบรวมทั้งกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
 3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
 5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
 9. ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
 11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
 12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- สำนักงานเขตอาจมีอำนาจหน้าที่นอกเหนือไปจากที่กำหนดได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาวิจัยโดยใช้การจัดกลุ่มสนทนา

การสนทนากลุ่ม

การศึกษาวิจัยโดยใช้การจัดกลุ่มสนทนา (focus Group Research) จัดเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพประเภทหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมมากในการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ การจัดกลุ่มสนทนาเป็นวิธีการศึกษาที่เชิญผู้สนทนาไม่มากนัก (ประมาณ 6 – 12 คน) มาสนทนาในประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ในกลุ่มสนทนาจะมีผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) เป็นผู้จุดประเด็นการสนทนาเพื่อชักจูงให้ผู้สนทนาแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นคำถามต่างๆ อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ วิธีการสนทนาในกลุ่มที่จัดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการนี้ จะกระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนาสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผยและสบายใจ ซึ่งการแสดงออกดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้ยากในสถานการณ์ที่มีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง และมีลักษณะเป็นทางการ จุดประสงค์ในการจัดกลุ่มสนทนามีใช้เพื่อหาข้อมูลเชิงสถิติที่จะนำมาใช้อธิบายในเชิงปริมาณ หากแต่เพื่อจะหาคำอธิบายในเชิงคุณภาพซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความคิดและทักษะของตน

ลักษณะที่ทำให้เทคนิคการวิจัยซึ่งใช้การจัดกลุ่มสนทนาแตกต่างไปจากวิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก (indepth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว คือ วิธีการจัดกลุ่มสนทนา (morgan, 1988) ใช้พลวัตของกลุ่ม (group dynamic) เป็นสิ่งกระตุ้นให้คนแสดงความคิดเห็นและทัศนะของตนเองออกมาอย่างเปิดเผยและจริงใจในขณะที่สนทนากัน ความคิดเห็นของคนๆ หนึ่งในกลุ่มอาจไปกระตุ้นให้คนอื่น ๆ ออากพูด ออากแสดงความคิดเห็นของตนออกมาบ้าง การสนทนากลุ่มใช้หลักของการกระทำระหว่างกันในกลุ่ม (group interaction) เป็นเครื่องมือในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบซึ่งไม่อาจหาได้ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์หากไม่ใช้พลวัตที่เกิดขึ้นในกลุ่มเป็นตัวกระตุ้น

การวางแผนการจัดกลุ่มสนทนา

ในการจัดกลุ่มสนทนาแต่ละครั้ง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบไปด้วยผู้เข้าร่วมสนทนา (participants) ผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) ผู้จัดบันทึกรายการสนทนา (note – take) และผู้ให้บริการทั่วไป (provider)

การวางแผนการสนทนากลุ่มควรเริ่มจากการตั้งคำถามว่าผู้ที่ต้องการจะมาร่วมสนทนาคือใคร โดยทั่วไปแล้วผู้วิจัยจะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกผู้ร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มไว้ล่วงหน้า กฎเกณฑ์ดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่น หากผู้วิจัยต้องการศึกษาความคิดและทัศนะของคนเกี่ยวกับการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยอาจกำหนดให้ผู้ที่จะเข้าร่วมกลุ่มสนทนามีทั้งพ่อแม่ที่มีลูกที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษา และพ่อแม่ที่ไม่มีลูกเรียนใน

ระดับมัธยมศึกษา เด็กที่กำลังเรียนระดับมัธยมศึกษา และเด็กที่ไม่ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา

หลักการสำคัญประการหนึ่งในการจัดคนเข้ากลุ่มสนทนา คือ ภายในกลุ่มแต่ละกลุ่ม ผู้ร่วมสนทนาควรมีภูมิหลังและคุณลักษณะบางประการคล้ายคลึงกัน โดยทั่วไปมักจะกำหนดให้ผู้ร่วมสนทนามีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกัน เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ รวมทั้งลักษณะที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะศึกษาโดยตรง เช่น ในกรณีศึกษาเรื่องการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยไม่ควรจัดให้ผู้ที่ไม่ได้ส่งลูกเรียนในระดับมัธยมศึกษากับผู้ส่งลูกเรียนในระดับมัธยมศึกษาไว้ในกลุ่มเดียวกัน หรือนำพ่อแม่ของเด็กมารวมกับกลุ่มเด็ก เพราะการมีผู้ร่วมสนทนาที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ที่แตกต่างกันมากๆ อาจมีผลทำให้การสนทนาเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ผู้ร่วมสนทนาอาจมีความเกรงใจซึ่งกันและกันหรือไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน การจัดกลุ่มสนทนาให้ผู้ร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มมีภูมิหลังและประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่ให้แต่ละกลุ่มมีผู้ร่วมสนทนาที่มีลักษณะแตกต่างไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาถึงความคิดและทัศนะของแต่ละคนในแต่ละกลุ่มอย่างลึกซึ้ง และนำข้อมูลที่ได้จาก แต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับความคล้ายคลึง ความแตกต่าง ตลอดจนความขัดแย้งที่อยู่ระหว่างกลุ่มต่างๆ

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรจะต้องเน้นคือ การที่เราจัดให้ผู้ร่วมสนทนาที่มีภูมิหลังและลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกันไว้ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้หมายความว่า เราต้องการให้กลุ่มที่มีทัศนะหรือความคิดในแบบเดียวกัน ผู้ร่วมสนทนาอาจมีความคิดและทัศนะที่ขัดแย้งกันได้ แต่ภูมิหลังและประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันจะมีส่วนทำให้ผู้ร่วมสนทนารู้สึกสบายใจและแสดงความคิดเห็นสนับสนุน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

ทองคำ ผดุง (ผดุง อารยะวิญญู, 2539, หน้า 169-197) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และพบว่าทัศนคติของนักเรียนปกติ ทัศนคติของครูผู้สอนที่มีความสัมพันธ์ทางบวก ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า ที่โรงเรียนพญาไท ครูผู้สอนมีทัศนคติ (ในทางบวก) ต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กปกติและผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางด้าน การได้ยิน ทั้งผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารและเด็กปกติ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม โดยครูผู้สอนมีทัศนคติต่อการเรียนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยเสนอแนะว่าการจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กที่มีความบกพร่อง และต่อการเรียนร่วม

เกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540, บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ความต้องการการนิเทศของครูโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความต้องการการนิเทศด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการการนิเทศ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ตามลำดับ

2. ความต้องการการนิเทศด้านวิชาการของผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอนโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. ความต้องการการนิเทศของครูโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 1- 5 ปี และมากกว่า 5 ปี ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านสื่อการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล แต่ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ 1- 5 ปี มีความต้องการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิลบล ทูรานภาพ (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า

1. การจัดโครงสร้างการบริหาร การจัดบุคลากรประจำโครงการ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การติดตามประเมินผล และการสนับสนุนด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยความสะดวกการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความเห็นด้านการวางแผนโครงการอยู่ในระดับมาก ความเห็นในเรื่องกระบวนการคัดแยกเด็ก การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง การจัดโปรแกรมเสริมหรือกิจกรรมพิเศษให้แก่เด็กเรียนร่วม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครอง เห็นว่า โครงการเรียนร่วมมีประโยชน์มาก ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีโอกาสได้เรียนหนังสือและอยู่ร่วมกับสังคมของคนปกติ มีพัฒนาการดีขึ้นทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา และต้องการให้การประชาสัมพันธ์โครงการเรียนร่วมให้มากขึ้นกว่านี้ ในด้านการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าการเรียนภาษาไทย และคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซูลิกร ตั้งเชื่อนขันธ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า

1. ครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

2. ด้านปัจจัยการกระตุ้น และปัจจัยคำจูง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

3. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา ในแง่ของตัวแปรที่เกี่ยวกับเพศ ระดับอายุ ทัศนคติ อายุราชการ พื้นฐานความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 7 ปี มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 0 – 3 ปี

5. ครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติที่ผ่านการอบรมการสอนเด็กพิการมีความพึงพอใจในปัจจัยกระตุ้นและในทุกองค์ประกอบของปัจจัยกระตุ้นมากกว่าครูที่ไม่ผ่านการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สหภัทร์ เจริญยศ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการปัญหา เจตคติของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดโพธิ์ กับโรงเรียนราชวินิต พบว่า

1. ครูและผู้บริหารนักเรียนมีความต้องการและปัญหาต่อการเรียนร่วมในระดับมาก แต่ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดี ผู้ปกครองมีเจตคติระดับปานกลางต่อการเรียนร่วม

2. ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีสภาพต่างกันจะมีความต้องการต่อการจัดการเรียนร่วมต่างกัน และมีปัญหาและเจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพต่างกัน มีความต้องการปัญหาและเจตคติต่อการเรียนร่วมต่างกัน

สมบุรณ์ อาศิริพจน์ (2542, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนโครงการโรงเรียนเรียนร่วม ที่มีต่อความสามารถในการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่ได้ทำการสอนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนโครงการเรียนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารมีเจตคติในทางบวกต่อความสามารถในการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนสูงกว่าครูที่ทำการสอนและครูที่ไม่ได้ทำการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

กุลกานต์ วงษ์สิงห์ (2545, บทคัดย่อ) บทบาทของผู้บริหารในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนมีการจัดประชุมครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมและจัดให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีสิทธิเข้าเรียนได้ตามนโยบายของรัฐจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติและอ่านหนังสือไม่ออกจึงมีการจัดชั้นเรียนพิเศษเฉพาะเด็ก

1. การวัดผลประเมินผลใช้วิธีวิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะเรียน
2. ด้านบุคลากร มีการพัฒนาบุคลากรโดยการจัดให้ครูเข้าอบรม ศึกษาดูงาน เป็นประจำทุกปี และจ้างครูช่วยเพื่อแบ่งเบาภาระของครูผู้สอน
3. ด้านอาคารสถานที่ได้จัดห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนเด็กและห้องเสริมวิชาการไว้บริการสำหรับเด็ก
4. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ จะให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยและมีการบริการให้คำแนะนำด้านสุขภาพอนามัยแก่เด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนร่วม

จินตนา อัมพรภาค (2546, บทคัดย่อ) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนางานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนเรียนร่วม และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษเรียนร่วม พบว่า

1.ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วม ในภาพรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2.เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วม จำแนกได้ดังนี้

2.1จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาพิเศษ น้อยกว่า 1 ปี 1-3 ปี 4- 5 ปี และมากกว่า 5 ปี พบว่า ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน ในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัญญา จันทรใจวงศ์ (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาลของโรงเรียนอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ พบว่า แต่ละโรงเรียนมีรูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนร่วมที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้มีจุดหมายเพื่อต้องการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เข้าเรียนโรงเรียนเรียนร่วม มีความพร้อม และได้รับการกระตุ้นพัฒนาการด้านต่างๆ มาก่อนที่จะเข้าเรียน และโรงเรียนจะต้องมีการเตรียมการในด้านบุคลากรต่างๆ มาก่อนที่จะเข้าเรียน และโรงเรียนจะต้องมีการเตรียมการใน

เรื่อง อาคาร สถานที่ งบประมาณ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลเรียนร่วม เพื่อที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

วีระดี กองแก้ว (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วมและความต้องการการนิเทศในโรงเรียนแกนนำด้านการศึกษาพิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษาพบว่า มีอาคารสถานที่ มีการให้บริการ สื่อและสิ่งจำเป็น มีห้องสอนเสริม มีการสรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานทุก โรงเรียน ครูที่รับผิดชอบ การศึกษาพิเศษ มีวุฒิการศึกษาพิเศษ โดยได้รับการอบรมและการศึกษาดูงานมีครู ในโรงเรียนมีวามร่วมในการ จัดการเรียนการสอน และทุกโรงเรียนมี ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม

2. ด้านจัดการเรียนการสอน มีนโยบายจัดการเรียนร่วมผู้บริหารและครูผู้สอนต้องการ คำชี้แจง เกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนร่วม ผู้ปกครองเพียงต้องการส่งบุตรหลาน เข้าเรียน มีการ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ผู้ปกครองต้องการข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนเป็นแนวเดียวกัน มีการ จัดสภาพ สิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องการหลักสูตรเฉพาะ ทาง ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในโรงเรียน พร้อมทั้งต้องการให้ครูทุกคนมี ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม และผู้ปกครองต้องการเพียงให้โรงเรียนจัดตามความ เหมาะสม

4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารต้องการงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหา สื่อและอุปกรณ์ ครูผู้สอนต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อ และอุปกรณ์การเรียน การสอนจากโรงเรียนเฉพาะทาง หรือโรงเรียนที่ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ และ ผู้ปกครองต้องการสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับบุตรหลาน

5. ด้านการวัดประเมินผลผู้บริหารและครูผู้สอน ต้องการได้รับการนิเทศ เกี่ยวกับการ วัดผลประเมินผลประเมินผลที่ชัดเจนมีความเป็นมาตรฐานในแนวเดียวกัน ผู้ปกครองต้องการให้ บุตรหลานของตนได้รับการพัฒนาตามแนวทางของโรงเรียน

รัตนภรณ์ รัตนสมบูรณ์ (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วม นักเรียนตาบอดเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ในภาพรวมนักเรียนตา บอดและนักเรียนปกติ เห็นด้วย ต่อความพร้อมของนักเรียนตาบอด และการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนตาบอดอยู่ในระดับมาก

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาพิเศษ น้อยกว่า 1 ปี 1-3 ปี 4- 5 ปี และมากกว่า 5 ปี พบว่า ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน ใน โรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กนกพรรณ วงษ์คำ (2550, บทคัดย่อ) รายงานการพัฒนากาการบริหารโรงเรียนเรียนร่วมโรงเรียนบางบัว (เพ่ง ตั้งตรงจิตรวิทยาคาร) โดยนำวิธีการพัฒนากาการบริหาร 2 รูปแบบ มาใช้ได้แก่ การบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างชี้ท และการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า

1. ผลการประเมินด้านการพัฒนา สภาพกาจัดการเรียนร่วม โรงเรียนบางบัว พบว่า ระดับการพัฒนาหลังดำเนินการพัฒนาสูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนาจากการประเมินผลของฝ่ายบริหาร ครูผู้ปฏิบัติการสอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2. ผลการประเมินด้านการพัฒนา ความสำเร็จ การจัดการเรียนร่วม โรงเรียนบางบัว พบว่า ระดับการพัฒนาหลังดำเนินการพัฒนาสูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนาจากการประเมินผลของ ครูผู้ปฏิบัติการสอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ผู้ปกครองเด็กพิเศษเรียนร่วม และผู้ปกครองเด็กปกติชั้นเรียนร่วม

3. ผลการประเมินด้านการพัฒนาความคิดเห็น และความพึงพอใจในการบริหาร และการจัดการเรียนร่วมโรงเรียนบางบัว พบว่า ระดับการพัฒนาหลังดำเนินการพัฒนาสูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนาจากการประเมินผลของ ครูผู้ปฏิบัติการสอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ผู้ปกครองเด็กพิเศษเรียนร่วม และผู้ปกครองเด็กปกติชั้นเรียนร่วม

2. งานวิจัยต่างประเทศ

อีแวน (Evan, 1995.P 108) ได้ทำการศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และพบว่าผู้ปกครองเด็กมีความเห็นว่า โครงการเรียนร่วมเป็นโครงการที่อำนวยความสะดวกทางการศึกษาให้แก่เด็ก นอกจากนี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังมีเจตคติที่ดีต่อเด็กพิเศษ ตัวแปรสำคัญที่ทำให้เจตคติของผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังมีเจตคติที่ดีต่อเด็กพิเศษ ตัวแปรสำคัญที่ทำให้เจตคติของผู้ปกครองของเด็กแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อายุของเด็กพิเศษ เพศของเด็กพิการ และความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กพิเศษ

กลุ่มดังกล่าว มีเจตคติต่อการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน อายุของกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เจตคติของบุคคลดังกล่าวแตกต่างกัน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานเป็นตัวแปรที่สำคัญ ที่ทำให้เจตคติต่อการเรียนร่วมแตกต่างกัน

ริดเอาท์ (Ridcut, 1997, p.3348) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน (School Based Management) ในนิวฟันด์แลนด์ และลาบราดอร์โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น โดยส่วนมากดำเนินการโดยตั้งสภาโรงเรียน (School Council) การจัดทำข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ในด้านงบประมาณ หลักสูตร บุคลากร สภาโรงเรียนและปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเลย

ส่วนครู-อาจารย์มีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหารมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งผู้ปกครอง ครู-อาจารย์มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาและต้องการให้สภาโรงเรียนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือในการดำเนินงานดังกล่าวและทั้ง 4 กลุ่ม ไม่มีความต้องการให้เกิดการปฏิรูปการจัดการศึกษาอย่างรุนแรง แต่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนต้องการให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายังโรงเรียนโดยตรง ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้

วิฟเวอร์ (Weaver, 1997, abstract) วิจัยเรื่อง การนำวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยตนเองไปใช้ในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา 2 แห่ง มีวิธีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ทั้งอำนาจรวมและบุคคล เช่นเดียวกัน ในการนำเอาแนวคิดในเรื่องการบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยนำวิธีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ทั้งอำนาจรวมและบุคคลไปใช้ในโรงเรียนนั้น เกิดจากการศรัทธาและการยอมรับนับถือที่มีต่อกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญทำให้ครูและผู้บริหารทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการพัฒนาความเป็นเพื่อร่วมวิชาชีพจะกลายเป็นวัฒนธรรมสำคัญที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน

มอร์ติเมอร์ (Mortimore, 1993, abstract) วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จและโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ งานวิจัยเอกสารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จฉบับนี้ เป็นงานวิจัยที่นำข้อมูลมาจากหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยการจัดการสอนที่ประสบผลสำเร็จ และการจัดการเรียนที่ประสบผลสำเร็จ และบทบาทของกระบวนการให้การสนับสนุนให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จนี้ ที่กลุ่มผู้วิจัยนำมาอภิปรายและตั้งเป็นคำถามดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทราบเรื่องราวของการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จจากอะไร
2. การอภิปรายให้การสนับสนุนงานวิจัยในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จอย่างไร
3. วิธีการดำเนินการตามปกติสัมพันธ์กับอะไร
4. อะไรที่เป็นตัวอย่างสำหรับการทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ

วิธีการดำเนินการตามปกติของโรงเรียนประกอบด้วยความเข้มแข็ง รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการประสบผลสำเร็จคือ ความเป็นผู้นำที่มั่นคง มีความคาดหวังสูง มีความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นเครื่องเตือน มีความกระตือรือร้นของนักเรียนเป็นบทบาทโดยมีรางวัลเป็นเครื่องกระตุ้น เพราะมีผลเกี่ยวพันไปถึงครอบครัวของผู้เรียนด้วย การวางแผนที่สัมพันธ์กัน และมีการเรียนเป็นจุดศูนย์กลาง บทเรียนจากการเรียนในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ เนื่องมาจากการวางแผนสำหรับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลสำเร็จที่สูงขึ้นไปกว่านั้น

เป็นวิธีการสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงโรงเรียนและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้ในอนาคต

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีทัศนะต่อการจัดการเรียนร่วมแตกต่างกัน โดยครูและผู้ปกครองจะมีปัญหาและความต้องการต่อการจัดการเรียนร่วมแตกต่างกัน โดยครู และผู้ปกครองจะมีปัญหาและความต้องการต่อการจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูที่ผ่านการอบรมการสอนเด็กพิการจะมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมมากกว่าครูที่ไม่ผ่านการอบรม จะเห็นว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนเรียนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาเด็กพิการให้สามารถพัฒนาตนเองได้สูงสุดตามศักยภาพและการดำรงชีวิตในสังคมของคนปกติอย่างมีความสุข ดังนั้นหน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการควรได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ปรับปรุงกระบวนการในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมต่อไป